

КАТЕГОРІАЛЬНА СУТНІСТЬ ДЕФІНІЦІЙ «КОМПЕТЕНТНІСТЬ», «ПРОФЕСІЙНІСТЬ», «ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ» У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ

У статті здійснено аналіз сутності термінів «компетентність», «професійність», «професійна компетентність» майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Теоретично узагальнено здобутки українських і зарубіжних дослідників, які присвятили свої розвідки дослідженню проблеми формування та розвитку професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Мета роботи. Завдання досліджуваної проблеми полягає у розкритті сутності понять «компетентність», «професійність», «професійна компетентність» майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Методологія. Проведено порівняльний аналіз психолого-педагогічної, філософської, методичної літератури з проблеми дослідження; вивчено нормативно-правові документи в освіті; аналіз; синтез; систематизація. Теоретико-методичний аналіз базових понять розкрив зміст досліджуваних термінів.

Наукова новизна. Здійснений порівняльний аналіз професійної компетентності уможливив варіант авторської версії про те, що професійна компетентність – це масив професійно-значущим знань, умінь, навичок та досвіду, а також соціально-значимих якостей особистості: мобільності, комунікативності, урівноваженості, креативності, доброзичливості та інших, що і спричиняє виконання фахових обов'язків за нормативними показниками.

Висновки. Теоретичне вивчення досліджуваної проблеми надало можливість уточнити окремі дефініції, як-то: професійність – це особистісно-професійні можливості чи риси індивідууму, що є пов'язаними з набором знань, умінь, здібностей, навичок, мотивацій, цінностей та інтересів, а компетентність – спосіб поведінки, практичні дії, отриманий у ході реалізації професійних навичок результат. Взаємовплив цих характеристик засновує освітні моделі збалансованої, більшою мірою теоретичної або більшою мірою практичної спрямованості.

Ключові слова: компетентність, професійність, професійна компетентність, дошкільна освіта, майбутні вихователі.

Постановка проблеми. Мінливість трансформацій у політичному, економічному, соціальному, а так само і в освітньому, середовищах життєдіяльності українського суспільства являє своєрідність прояву і у викликах стосовно рівня підготовленості суб'єктів соціуму до підвищення інформаційного, комунікативного, інноваційного і технологічного тиску в умовах еволюційного розвитку світової цивілізації.

У поданій траєкторії є безсумнівним той феномен, що становлення індивіда розпочинається відразу після його народження, але у соціальному аспекті, тобто з позиції набуття відокремленою особистістю знань, умінь і навичок за процесом її навчання і виховання, формування представника нації проходить у соціо-освітніх інституціях, які мають правову, ресурсну і методичну можливість на провадження означеної просвітницької діяльності.

У такий спосіб на дошкільні заклади, установи середньої чи-то вищої освіти покладається соціальне замовлення стосовно наставляння повноцінних учасників суспільно-національного «гуртожитку», що потребує не тільки матеріальної бази, але і відповідної професійної підготовки та педагогічної компетентності суб'єктів, задіяних у навчально-виховному процесі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Розробленню проблематики з формування гідних представників української формації присвятили свої розвідки багато представників освітянської галузі,

серед яких є доречним відзначити доробки Х. Алчевської, С. Ананьїна, Б. Грінченка, М. Драгоманова, О. Духновича, М. Костомарова, М. Корфа, П. Куліша, Т. Лубенця, С. Русової, Г. Сковороди, К. Ушинського й інших. Їх просвітницькі напрацювання поширили М. Берлінський, Г. Ващенко, С. Батишев, Т. Бугайко, О. Захаренко, О. Музиченко, Г. Костюк, А. Макаренко, В. Сухомлинський, М. Ярмаченко та багато подібних до них ентузіастів освітанської ниви.

Мета. Завдання досліджуваної проблеми полягає у розкритті сутності понять «компетентність», «професійність», «професійна компетентність» майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Методологія. Для вирішення поставленої мети було використано комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: порівняльний аналіз психолого-педагогічної, філософської, методичної літератури з проблеми дослідження; вивчення нормативно-правових документів в освіті; аналіз базових понять.

Наукова новизна. Здійснений аналіз професійної компетентності уможливив варіант авторської версії про те, що професійна компетентність – це масив професійно-значущих знань, умінь, навичок та звичок, а також соціально-значимих якостей особистості: мобільності, комунікативності, урівноваженості, креативності, доброзичливості та інших, що і спричиняє виконання фахових обов'язків за нормативними показниками.

Виклад основного матеріалу. Загальним проблемам формування та розвитку професійної компетентності присвячена доволі значна кількість наукових розвідок. Проте, цікавість до поданої тематики викликає на сьогодні не зменшувальний запит, що свідчить про крайню актуальність проблематики у напрямі модернізації системи освіти. Безпосередньо формуванню професійної компетентності педагога присвячені доробки науковців: Т. Борової, Н. Гузій, О. Гури, І. Драч, І. Єрмакова, І. Зязюна, В. Кременя, Л. Лісіної, Н. Ничкало, О. Овчарук, А. Радченко, О. Савченко, Р. Скульського, Н. Теличко, Л. Хоружої, О. Шестопалюк та інших дослідників.

Для більш детального аналізу дефініцій «компетентність» і «професійність» є необхідним розглянути їх категоріальну сутність по матеріалах словникового та науково-періодичного й науково-електронного ресурсу, об'єднаних у відповідних (табл. 1 і табл. 2) компіляційних зведеннях.

Таблиця 1

Компіляційне зведення визначень дефініції «компетентність»

Автор	Змістова сутність тлумачення
У приписах законодавчих актів	
ЗУ «Про освіту» [10, ст. 1, пп. 15]	Динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, проводити професійну та/або подальшу професійну діяльність.
У трактуванні вітчизняних вчених	
Кремень В. Г. та інші, [2, 130]	Кінцеві результати навчання, які складаються із знань, умінь, навичок, а також бажання щось робити, проектування шляхів вирішення проблеми, знаходження діалогу з іншими.
Зязюн І. А. та інші, [9, 31]	Спрямованість і професійні знання, що становлять той кістяк високого професіоналізму в діяльності, який забезпечує цілісність системи, що самоорганізується.
Дубасенюк О. А., [5, 71]	Сукупність умінь майбутнього педагога особливим способом структурувати набуті теоретичні і практичні знання з метою ефективного вирішення професійних завдань.
Чернова Т. Ю., [17, 9]	Здатність використовувати і поєднувати вміння, знання та навички в умовах виникнення непередбачуваних ситуацій.
У розумінні зарубіжних авторів	
МакКлелланд Д., [8, 522]	Оцінювання індивідом успішності роботи або її результату, судження про особистісну здатність справлятися з роботою.
У визначенні словникового ресурсу	
Енциклопедія освіти (ред. В. Г. Кремень), [6, 408-409]	Відчужена від суб'єкта, наперед задана соціальна норма (вимога) освітньої підготовки особистості, необхідна для її якісної продуктивної діяльності у певній соціальній сфері.
Термінологічний словник (ред. С. Р. Чернишова), [14, 75]	Динамічна комбінація знань, розуміння, умінь, цінностей, інших особистих якостей, що описують результати навчання, необхідні для ефективною діяльності.
Словник іншомовних слів (ред. О. С. Мельничук), [11, 431]	Поінформованість, обізнаність, авторитетність, досвідченість у певній галузі чи у якомусь питанні, повноважність чи-то повноправність у розв'язанні якоїсь справи.

Аналіз визначень дефініції «компетентність», поданих у табл. 1, а так само й наведених у інших наукових джерелах, уможливує розподіл компетентностей, як наперед заданого набору певних соціальних норм (вимог, запитів) до освітньої підготовки певного суб'єкта за обумовленою професією, на загальні і фахові (Стандарт вищої освіти України [12; 4]), соціальні і ключові (О. Савченко, І. Зарубінська), соціо/політико-компетентнісні, культурологічні, мовленнєві, інформаційні і навчальні (W. Nutmacher), концептуальні, інструментальні, інтегративні, контекстуальні, міжособистісні та адаптивні (І. Мельничук), соціальні/професійні (M. Schrats), соціальні, комунікативні, інформаційні, спеціальні/когнітивні (Н. Теличко), спеціальні, персональні, соціально-правові та екстремальні (С. Брюховецька), життєві, загальноосвітні і професійні (П. Сікорський).

Аналізуючи надане, можна визнати, що, з одного боку, компетентність – це, за розуміння О. Заворотнюк, підхід до знань як інструмента розв'язання життєвих проблем, прийняття рішень у різних сферах життєдіяльності людини, узагальнена здібність особистості, що ґрунтується на її знаннях, досвіді, цінностях, набутих за умовами навчання, виховання, інтеграції у простір соціокультурних відносин [7, 37]. У цьому векторі набута окремим суб'єктом компетентність, як особистісна характеристика такого індивідууму [6, 409], є загальною, життєпідтримуючою, соціальною, комунікативною, адаптивною компетентністю.

З іншого боку, у період зрілості особистості й прийняття нею рішення щодо майбутньої фахової практики, компетентність, у трактуванні Ю. Вінтока, полягає в отриманні професійно необхідних знань, умінь, навичок, удосконаленні досвіду і подальшому формуванні професійно значущих якостей майстра, що зумовлюють успішність виконання діяльності за певним фахом [3, 41]. У поданому напрямі формується суб'єктна компетентність, яка передбачає відношення особистості до предмета її майбутньої фахової діяльності [6, 409], та є, за різними джерелами, ключовою, професійною, специфічною чи-то спеціалізованою.

Між тим компетентності, надані у Стандарті вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» [12, 4-6], стосуються, передусім, розвитку й виховання дітей раннього і дошкільного віку. З цих позицій формування професійного рівня майстерності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти повинно розуміти більш розширену палітру їх компетентностей, виходячи з визначення понятійного складника «професійність» (табл. 2) у структурі професійної компетентності.

Таблиця 2

Компіляційне зведення визначень дефініції «професійність»

Автор	Змістова сутність тлумачення
У приписах законодавчих актів	
ЗУ «Про освіту» [10, ст. 34, пп. 6]	Визнана кваліфікаційним центром та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи.
У трактуванні вітчизняних вчених	
Кремень В. Г. та ін., [2, 37]	Формування якостей і набуття кваліфікацій, необхідних для успішного виконання відповідних професійних функцій.
Тюріна В. О., [15, 84]	Інтегральна якість, сукупність педагогічної компетентності, педагогічної майстерності та професійно значущих якостей особистості, підготовленість до компетентного виконання педагогічних завдань у процесі професійної діяльності.
У розумінні зарубіжних авторів	
Клейн А., [18, 34]	Якості, що у переважній кількості ситуацій демонструють успішні працівники, на відмінність від їх неуспішних колег.
У визначенні словникового ресурсу	
Енциклопедія освіти (ред. В. Г. Кремень), [6, 742]	Сформована у процесі навчання та практичної діяльності готовність до компетентного виконання функціональних обов'язків, рівень майстерності у професійній діяльності.
Термінологічний словник (ред. Є. Р. Чернишова), [14, 152-153]	Набуття за процесом навчальної та практичної діяльності здатності до компетентного виконання трудових функцій. Рівень майстерності у певному виді занять.
Словник іншомовних слів (ред. О. С. Мельничук), [11, 691]	Інтегральна якість особи або групи осіб, що є пов'язаними з певною професією та які обрали якість заняття (спеціальність) предметом своєї постійної діяльності.

Джерело: Складено на основі матеріалів наукових і словникових видань.

Дослідження лексем (табл. 1, 2) надає можливість визначитися з тим, що специфіка інтерпретації фразеологізму «професійна компетентність» у рівній мірі зумовлюється як категоріальним змістом дефініції «професійність», так і дефініції «компетентність». Проте, у наукових працях існують судження

щодо семантичної подібності (синонімічності) означених лексем. Зокрема, Т. Родермель визнає лексему «компетентність» синонімом дефініції «професійність». У той же час українські вчені О. Ангеловський, О. Дубасенюк, І. Зязюн, М. Коць і Н. Мазур визначають «компетентність» як елемент «професіоналізму». Зі свого боку С. Багишев визнає, що дефініція «компетентність» всеціло паралелізується з поняттям «професійність», а відповідно до тлумачень В. Калініна «компетентність» є більш широким поняттям, що характеризує та визначає зміст і структуру лексеми «професійність» [9, 8].

У формі проміжних висновків коректно визначитися з тим, що у подальших міркуваннях станемо розуміти запроваджені терміни в наступному трактуванні: професійність – це особистісно-професійні можливості чи риси індивідууму, що є пов'язаними з набором знань, умінь, здібностей, мотивацій, цінностей та інтересів [2, 37], а компетентність є спосіб поведінки, практичні дії, отриманий у ході реалізації професійних навичок результат [9, 31]. Взаємовплив наданих характеристик засновує освітні моделі збалансованої (рис. 1), більшою мірою теоретичної або більшою мірою практичної спрямованості.

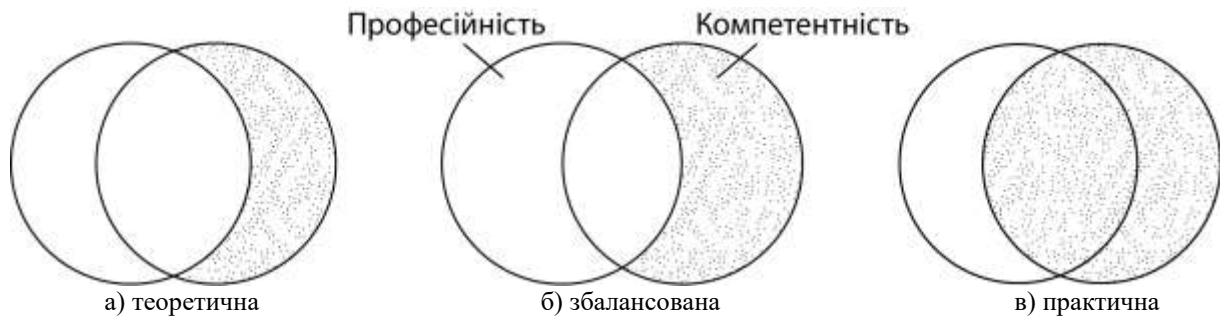

Рис. 1. Моделі можливого поєднання професійності і компетентності

Поміркуване об'єднання визначень чи-то характеристик «професійність» та «компетентність» утворює феномен збалансованої «професійної компетентності» (рис. 1.б), тобто такого з'єднання теоретичного та практичного компонентів, яке дозволяє вихователю дошкільного закладу, учителю середньої школи й викладачу вищої школи здійснювати функціональні обов'язки на високому якісному рівні. У інших випадках можуть виникати ситуації, за якими фахівець, що набув достатній рівень певних знань і умінь, не має достатнього досвіду щодо виконання тих чи-то інших функціональних обов'язків (рис. 1.а), або ж, навпаки, за умовами якісного (новаторського) виконання службових обов'язків, спеціаліст не має достатньої чи оновленої інформаційно-знаннєвої бази (рис. 1.в). За першим прикладом можна розглядати професійність фахівця та можливість його використання у методичній, методологічній, науковій сферах за умови набуття практичного досвіду в освітніх закладах. У другій ситуації є доречним збагатити активну компетентність (рис. 1.в) спеціаліста-практика професійно-значущими знаннями, вміннями й навичками, що дозволить підвищити рівень його професійної компетентності.

Аналіз визначень професійної компетентності у наведених вище доробках, а так само й у працях інших авторів (табл. 3), дозволяє узагальнити судження про те, що професійна компетентність – це масив професійно-значущих знань, умінь, навичок та звичок, а також соціально-значимих якостей особистості: мобільності, комунікативності, урівноваженості, креативності, доброзичливості та інших, що і дозволяє виконувати фахові обов'язки за нормативними показниками.

Таблиця 3

Компіляційне зведення визначень дефініції «професійна компетентність»

Автор	Змістовна сутність тлумачення
Кремень В. Г. та інші, [6, 722]	Інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь та досвіду, які є достатніми для досягнення мети з певного виду професійної діяльності, а так само і моральну позицію певного фахівця.
Волобуєва Т. Б., [4, 34]	Особистісні якості, знання, вміння, що забезпечують високий рівень самоорганізації і результатів професійної діяльності.
Теличко Н. В., [13, 193]	Базово-об'єднуюча основа педагогічної майстерності, яка характеризується словами: «демонстрація», «володіння», «вияв», «здатність» і «готовність».
Вінтюк Ю. В., [3, 43]	Сукупність внутрішніх ресурсів людини, яка надає їй змогу виконувати свої професійні обов'язки відповідно до чинних посадових вимог для конкретної професії.

Багатоплановість визначень поняття «професійна компетентність» коректно пояснити баченням представниками теорії систем загального підходу до формату пояснення одного і того самого терміну різними дослідниками. Так, А. Уйомов на прикладі численних визначень лексеми «система» зауважував, що кожен логічний варіант трактування певного поняття за відповідності поставленим завданням або намірам має сенс. У тому чи-то іншому випадку їх конструктори, не намагаючись подати абсолютно вичерпне формулювання узагальненого, прийнятого науковою спільнотою, терміну, форматують для конкретного дослідження таке визначення, яке їх влаштовує у ході вирішення наукового завдання [16, 119].

Одночасно із сприйняттям представлених в табл. 3 тлумачень професійної компетентності як узагальнених варіацій у різних сферах педагогічної діяльності, визнання професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти має певні особливості, які, за думкою Г. Беленької [1, 115], пов'язані із суттєвими змінами у особистісних характеристиках сьогоденного дошкільника: фактичним підвищенням інтенсивності процесів сприйняття, мислення, мовлення, запам'ятовування, опрацювання, аналізу чи підсумовування. Результатами цих перемін стають збільшена емоційна чутливість дітей-дошкільників, їхня розумова активність й недитяча обізнаність у складних життєвих питаннях. Таке полегшення справ передбачає динамічну гармонізацію запитів дітей та можливостей дорослих, тобто перманентне оновлення професійної компетентності педагогів.

Висновки дослідження. Теоретичне вивчення досліджуваної проблеми надало можливість уточнити окремі дефініції, як-то: професійність – це особистісно-професійні можливості чи риси індивідууму, що є пов'язаними з набором знань, умінь, здібностей, навичок, мотивацій, цінностей та інтересів, а компетентність – спосіб поведінки, практичні дії, отриманий у ході реалізації професійних навичок результат. Взаємовплив цих характеристик засновує освітні моделі збалансованої, більшою мірою теоретичної або більшою мірою практичної спрямованості. За тим виявлено, що розважне об'єднання характеристик «професійність» та «компетентність» утворює феномен збалансованої «професійної компетентності», тобто актуалізованого взаємоузгодження теоретичної і практичної компонент, яке дозволить майбутньому вихователю дошкільного закладу виконати функціональні обов'язки на високому якісному рівні.

Подальші розвідки у даному напрямку можуть бути спрямовані на розкриття сутності і структури професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти на засадах технологічного підходу.

References

1. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності майбутніх вихователів дітей дошкільного віку в умовах університетської освіти. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки*. 2012. № 4. С. 114-119.
Bielienka, H. V. (2012). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv ditei doshkilnoho viku v umovakh universytetskoї osvity [Formation of professional competence of future preschool teachers in the conditions of university education]. *Naukovi zapysky Nizhynskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykoly Hoholia. Serii: Psykholoho-pedahohichni nauky – Scientific notes of Nizhyn Mykola Gogol State University. Series: Psychological and Pedagogical Sciences*, 4, 114-119.
2. Біла книга національної освіти України / Акад. пед. наук України; за ред. В. Г. Кременя. Київ, 2009. 185 с.
Kremin, V. H. (Ed) (2009). *Bila knyha natsionalnoi osvity Ukrainy [White Paper on National Education of Ukraine]*. Kyiv, Ukraine.
3. Вінтюк Ю. В. Професійна компетентність майбутніх психологів: її сутність і можливість формування. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2016. № 4. С. 36-47.
Vintiuk, Yu. V. (2016). Profesiina kompetentnist maibutnikh psykholohiv: yii sutnist i mozhlyvist formuvannia [Professional competence of future psychologists: its essence and possibility of formation]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity – Pedagogy and psychology of vocational education*, 4, 36-47.
4. Волобуєва Т. Б. Структура професійної компетентності сучасного педагога. Гуманізація навчально-виховного процесу. *Науково-методичний збірник. Випуск XXVIII*. Слов'янськ, 2005. С. 33-44.
Volobuieva, T. B. (2005). Struktura profesiinoi kompetentnosti suchasnoho pedahoha. Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu [Structure of professional competence of the modern teacher. Humanization of the educational process]. *Naukovo-metodychnyi zbirnyk. Vypusk XXVIII – Scientific and methodical collection. Issue XXVIII*. Sloviansk, 33-44.
5. Дубасенюк О. А. Основи теорії і практики професійної виховної діяльності. Житомир: ЖДПУ імені І. Франка, 1995. 187 с.
Dubaseniuk, O. A. (1995). *Osnovy teorii i praktyky profesiinoi vykhovnoi diialnosti [Fundamentals of theory and practice of professional educational activity]*. Zhytomyr, Ukraine: ZhDPU im. I. Franka.

6. Енциклопедія освіти / Академія педагогічних наук України; головний ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
Kremin, V. H. (Ed) (2008). *Entsyklopediia osvity* [Encyclopedia of Education]. Kyiv, Ukraine: Yurinkom Inter.
7. Заворотнюк О. М. Формування професійної компетентності майбутніх психологів у позааудиторній діяльності. *Рідна школа*. 2013. № 11. С. 62-65.
Zavorotniuk, O. M. (2013). *Formuvannya profesiinoi kompetentnosti maibutnikh psykholohiv u pozaaudytornii diialnosti* [Formation of professional competence of future psychologists in extracurricular activities]. *Ridna shkola – Home school*, 11, 62-65.
8. МакКлелланд Д. Мотивация человека. Санкт-Петербург: Питер, 2007. 672 с.
MakKlelland, D. (2007). *Motivaciya cheloveka* [Human motivation]. Saint Petersburg, Russia: Pyter.
9. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І. А. Зязюна. Київ: Вища школа, 1997. 349 с.
Ziazium, I. A. (Ed) (1997). *Pedahohichna maisternist: Pidruchnyk* [Pedagogical skills: Textbook]. Kyiv, Ukraine: Vyshcha shkola.
10. Про освіту: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*, 2017. № 38-39. С. 380.
Pro osvitu: Zakon Ukrainy [On education: Law of Ukraine]. (2017). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 38;39, 380.
11. Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. Київ: Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1985. 968 с.
Melnichuk, O. S (Ed) (1985). *Slovyk inshomovnykh sliv* [Dictionary of foreign words]. Kyiv, Ukraine: Holovna redaktsiia Ukrainskoi radianskoï entsyklopedii.
12. Стандарт вищої освіти України. Спеціальність 012. Дошкільна освіта / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2019. 20 с.
Standart vyshchoi osvity Ukrainy. Spetsialnist 012. Doshkilna osvita [Higher education standard of Ukraine. Specialty 012. Preschool education]. (2019). *Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy – Ministry of Education and Science of Ukraine*. Kyiv, Ukraine, 20.
13. Теличко Н. В. Теорія і методика формування основ педагогічної майстерності майбутніх учителів початкових класів: монографія. Київ: Кондор-Видавництво, 2014. 522 с.
Telychko, N. V. (2014). *Teoriia i metodyka formuvannya osnov pedahohichnoi maisternosti maibutnikh uchyteliv rochatkovykh klasiv* [Theory and methodology of forming the basics of pedagogical skills of future primary school teachers: monograph: monohrafiia]. Kyiv, Ukraine: Kondor-Vydavnytstvo.
14. Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти / за наук. ред. Є. Р. Чернишової. Київ: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2014. 230 с.
Chernyshova, Ye. R. (Ed) (2014). *Terminolohichniy slovnyk z osnov pidhotovky naukovykh ta naukovo-pedahohichnykh kadriv pislidyplomnoi pedahohichnoi osvity* [Terminological dictionary on the basics of training scientific and scientific-pedagogical staff of postgraduate pedagogical education]. Kyiv, Ukraine: DVNZ «Universytet menedzhmentu osvity».
15. Тюріна В. О. Професіоналізм педагога як фактор підвищення ефективності дистанційного навчання. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Педагогіка і психологія»*. 2012. № 2 (4). С. 84-92.
Tiurina, V. O. (2012). *Profesionalizm pedahoha yak faktor pidvyshchennia efektyvnosti dystantsiinoho navchannia* [Teacher professionalism as a factor in improving the effectiveness of distance learning]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Seriia «Pedahohika i psykholohiia» – Bulletin of Dnipropetrovsk University. Series «Pedagogy and Psychology»*, 2 (4), 84-92.
16. Уёмов А. И. Системный подход и общая теория систем. Москва: Мысль, 1978. 272 с.
Ujomov, A. I. (1978). *Sistemnyj podhod i obshhaja teoriya sistem* [Systems approach and general theory of systems]. Moskva, Russia: Mysl'.
17. Чернова Т. Ю. Розвиток професійної компетентності заступника директора з навчально-виробничої роботи професійно-технічного навчального закладу: методичні рекомендації. Хмельницький: ХНУ, 2010. 98 с.
Chernova, T. Iu. (2010). *Rozvytok profesiinoi kompetentnosti zastupnyka dyrektora z navchalno-vyrobnychoi roboty profesiino-tekhnichnoho navchalnoho zakladu* [Development of the professional competence of the Deputy Director for educational and production work of the vocational-technical educational institution: Guidelines]. Khmelnytskyi, Ukraine: KhNU.

18. Klein A. Validity and reliability for competency-based system: Reducing litigation risks. *Compensation and Benefits Review*. 1996. N. 28. P. 31-37.

Klein, A. (1996). Diisnist ta nadiisnist systemy, zasnovanoi na kompetentnosti: Zmenshennia ryzykiv sudovykh protsesiv [Validity and reliability for competency-based system: Reducing litigation risks]. *Compensation and Benefits Review – Ohliad kompensatsii ta perevah*, 28, 31-37.

Dmytrenko A.

ORCID 0000-0002-7743-6289

Ph.D. Student,

Assistant of theory and methodics of preschool education chair,
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University
(Hlukhiv, Ukraine) E-mail: alinadmutrenko1990@gmail.com

CATEGORIAL ESSENCE OF THE DEFINITIONS «COMPETENCE», «PROFESSIONALITY», «PROFESSIONAL COMPETENCE» IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE TUTOR

The author of the article analyzes the essence of the terms «competence», «professionality» and «professional competence» of future teachers of preschool education institutions. The achievements of the Ukrainian and foreign researchers who have devoted their scientific works to the research of the problem of forming and developing professional competence of future teachers of preschool education institutions are theoretically generalized.

The purpose of the article. *The task of the studied problem is to reveal the essence of the concepts «competence», «professionality» and «professional competence» of future teachers of preschool education institutions.*

Methodology. *The comparative analysis of psychological and pedagogical, philosophical, methodical literature on the studied problem is carried out; the normative and legal educational documents are studied; analysis, synthesis and systematization are used. Theoretical and methodical analysis of basic concepts revealed the content of the studied terms.*

Scientific novelty. *The comparative analysis of professional competence proved the author's idea that professional competence is a complex of professionally significant knowledge, skills, experience as well as socially significant qualities of a person: mobility, communicativeness, equableness of mind, creativity, benevolence and others, that entails the fulfillment of professional responsibilities according to regulatory standards.*

Conclusion. *Theoretical study of the problem made it possible to clarify certain definitions such as professionalism – the personal and professional facilities or traits of the individual, related to the set of knowledge, skills, abilities, motivations, values and interests, and competence – a way of behavior, practical actions and the result obtained while implementing professional skills. The mutual influence of these characteristics is a ground of educational models of balanced, more theoretical, or more practical orientation.*

Keywords: *competence, professionalism, professional competence, preschool education, future preschool teachers.*

Стаття надійшла до редакції 30.04.2020

Рецензент: доктор педагогічних наук, доцент Г. В. Луценко